

„Életem javát diktatúrákban töltöttem”

KÖNYVKRITIKA - AZ ÉS KÖNYVE - LXIV. évfolyam, 16. szám, 2020. április 17.

Az ÉS könyve áprilisban – *Nádas Péter: Leni sír. Válogatott esszék, I. kötet. Jelenkor Kiadó, Budapest, 2019, 483 oldal, 4499 Ft*

Nádas politikai gondolkodásának kiinduló pontja az 1992-ben megjelent *Párbeszéd* című kötet, amely 1989-ben készült beszélgetéseket tartalmaz. A könyvben Richard Swartz és Nádas beszélgetnek egymással. „Ha [...] annak a változásnak, amely Európa keleti felén most elindult, van valamilyen esélye, akkor szükségszerűen el fogunk jutni egy olyan pontra, ahol éppen e kétféle tartásnak, életfelfogásnak és élettechnikának kell egymással szembesülnie. Akár élesen konfrontálódnia.” (*Párbeszéd*, 122.) Ez Swartz szólama, ő a konfrontálódásban, a kibeszélésben hisz, Nádas viszont azt szeretné, ha a keleti tartás hozzá tudna igazodni a nyugatihoz. 1992-ben Vajda Mihály még ezt írta: „[Vannak tényezők, amelyek] jelentősen hátráltathatják, de hitem szerint megakadályozni nem tudják valamifajta [...] jóléti társadalom kialakulását. – Szabadságra ítéltünk? Remélem.” (*A történelem vége?*, Századvég Kiadó, 1992, 103.)